

Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet

ЗОБО «Центр підтримки угорської культури»

90202 Beregszász, Széchenyi u. 59 B.

Tel./fax: + 380 3141 42815, e-mail:titkarsag@mekk.uz.ua, kmmi@swi.net.ua Honlap:

www.kmmi.org.ua

KMMI Hírlevél, II. évfolyam, 10. (28) szám. 2010. április 30.

EZ TÖRTÉNT 2010 ÁPRILISÁBAN

2010. április folyamán: A MÉKK Képzőművészeti karavánja a sikeres sárospataki bemutatkozás után a Szirmabesenyői Önkormányzat kiállítótermébe kapott meghívást a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Pedagógiai és Közművelődési Intézet szervezésében. Ezúttal is **Fuchs Andrea, Ráti János, Klisza János, Soltész Péter, Soltész Gabriella** grafikáit, olajfestményeit és más alkotásait tekinthették meg a szirmabesenyőiek.

2010. április 6. Tiszabökény-Farkasfalvai Tiszaháti Tájmuzeumban *Húsvéti szomszédolás, hagyományos locsolókedd és tojásvadászat* zajlott le a helyi önkormányzat, a KMMI és a MÉKK szervezésében. **Illyés István** polgármester a házigazdák nevében köszöntötte a megjelenteket, **Borbély Ida** múzeumigazgató által levezényelt húsvét utáni hagyományőrző rendezvény után rendkívüli író-olvasó találkozóra került sor a múzeum dísztermében. Kárpátaljai bemutatkozó körúton résztvevő író-vendégeket **Dupka György**, a MÉKK elnöke mutatta be, akik egyben a vajdasági *irodalmi karaván tagjai*: **Nagy Abonyi Árpád** (1965) prózaíró, a zentai Gimnázium tanára, **Orcsik Roland** (1975) költő, műfordító, esszéíró, a Szegedi Tudományegyetem Szláv Tanszékének tanára. **Szögi Csaba** (1975) költő, író, a Magyar Szó ifjúsági mellékletének szerkesztője. Jó hangulatban zajlott le az író-olvasó találkozó. A vendégek ezt követően megtekintették az itteni községek nevezetességeit, köztük a Péterfalvai Képtár állandó kiállítását is, amelyet a napokban újítottak fel.

2010. április 7. Beregszászi Európa-Magyar Házban folytatódott a vajdasági irodalmi karaván. Vajdasági magyar írók, mint a Zetna szerzői, **Nagy Abonyi Árpád, Orcsik Roland, Szögi Csaba** alkotók találkoztak a kárpátaljai Együtt folyóirat szerkesztőbizottságának tagjaival. Az eszmecserén jelen volt **Vári Fábián László**, a kárpátaljai folyóirat szerkesztőbizottságának elnöke, **Dupka György, Bakos Kiss Károly, Zubánics László** szerkesztőbizottsági tagok, továbbá a kiadvány aktívabb szerzői: **Fodor Géza, Lőrincz P. Gabriella**, valamint az irodalom barátai, a beregszászi főiskola diákjai. Mindkét régió alkotói verseket, prózarészleteket olvastak fel, válaszoltak a jelenlévők kérdéseire, majd kötetlen beszélgetésre került sor.

2010. április 7. A vajdasági irodalmi karaván utolsó bemutatkozó állomása, színhelye volt a Beregszászi Bethlen Gábor Magyar Gimnázium, ahol a vajdasági magyar írók találkoztak a gimnazistákkal. A vendégeket Szabó Árópád igazgató köszöntötte. **Nagy Abonyi Árpád, Orcsik Roland, Szögi Csaba** írókat **Dupka György** mutatta be, majd nagy öröklődés kísérte a vendégek felolvasásait, majd válaszoltak a diákok kérdéseire is. Közkívánatra döntés született arról is, hogy a zentai és a beregszászi gimnázium között testvéri kapcsolat jön létre.

2010. április 12. Gazdag irodalmi műsor keretében a Költészet napját is méltatva, a 100 évvel ezelőtt született Sütő Kálmán helyi születésű paraszt-költőre történt megemlékezés a Sömi Könyvtárban a KMMI és a MÉKK szervezésében. A műsort a helyi iskolások prezentálták. A megjelenteket **Deme Ibolya** könyvtárvezető köszöntötte. A rendezvényt megtisztelte **Kádár Rozália**, az UMDSZ Beregszászi Járási Szervezetének elnöke, **Braun Béla**, a szervezet ügyvezetője, a járási tanács elnökhelyettese, **Ködöböcz Levente** polgármester, **Juhász Sándor**, a KMMI irodavezetője, az UMDSZ ISZ alelnöke. A találkozó befejtével a megjelentek megkoszorúzták a Sütő-emléktáblát.

2010. április 12. **Bartosh József** és **Bartosh Tatyana** festőművészek, a beregszentmiklósi várkastély restaurátorai, a MÉKK Munkácsy Mihály Képzőművészeti Egyesülete tagjainak aktív közreműködésével nemzetközi művész-alkotótábor zajlott le Hrobovnicán.

2010. április 15. A Dunaszerdahelyi Csemadok Művelődési Intézetében a Kárpát-medencei fotókaraván-program keretében a MÉKK és a KMMI fotóklub tagjainak, köztük **Zubánics Lászlónak, Lőrincz Istvánnak, Szajkó Tibornak és Fuchs Andreának** munkáiból nyílt reprezentatív kiállítás **Huszár László** intézményigazgató szervezésében. A fotótárlatot **Dupka György**, a MÉKK elnöke és a KMMI igazgatója nyitotta meg. Az itt kiállított közel félszáz munkát **Fuchs Andrea**, a MÉKK Munkácsy Mihály Képzőművészeti Egyesület titkára mutatta be. A rendezvényt követően szakmai találkozóra és eszmecsere került sor.

2010. április 15. Budapesten **Pomogáts Béla** irodalomtörténész elnökletével megtartották a Magyar Nyelv és Kultúra Nemzetközi Társaság – Anyanyelvi konferencia szervező-bizottsági ülését, abból az alkalomból, hogy 2010. augusztus 7-10 között Beregszász melletti Jánosi Helikon szállójában kerül megrendezésre a MNYKNM kongresszusa és tisztújító közgyűlése. A helyi szervezési feladatok elvégzésére a MÉKK és a KMMI aktivistáit kérték fel. A szervezőbizottság helyi elnöke: **Dupka György**, az AK elnökségi tagja Az Anyanyelvi Konferencia az idén is lehetővé teszi, hogy 15 kárpátaljai óvodapedagógus részt vegyen a kisvárdai továbbképzésen.

2010. április 16-18. Között lezajlott a Beregszászi Borfesztivál, melynek fő szervezői voltak Beregszász megyei jogú város önkormányzata és a beregvidéki szőlősgazdák, borlovagok. A beregszászi borfesztivál nyitányaként az elmúlt csütörtökön annak az emlékműnek az alapkövetételére került sor, amelyik a Beregszászi Borvidék dicső múltját, biztató jelenét és reményteljes jövőjét hivatott hirdetni. Az elkövetkező hónapok során a város keleti részén, Beregardóban, az Oázis motel szomszédságában, a Cotnar borászati vállalat jóvoltából épül majd fel az emlékmű, amely egy bálványos prést ábrázol majd. A megnyitó ünnepségen megjelentek a Beregszászi Szent Vencel Borrend tagjai, a város és a járás vezetői. Köszöntőt mondott **Bihari András**, a borrend nagymestere, **Gajdos István**, Beregszász polgármestere, **Csizmár Béla**, a beregszászi járási tanács elnöke. Az idei népes fesztivált gazdag és tartalmas programok tették még emlékezetessé.

2010. április 16-17. A beregszászi Európa-Magyar Házban sikeresen lezajlott az EuroTéka Szabadegyetem második kommunikációs tréning tanfolyama, amelyen közel ötven könyvtáros, közművelődési szakember jelent meg. A nagy érdeklődést kiváltó oktatási programot az OSZK Könyvtári Intézet (Budapest), a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet (KMMI), és a Nyíregyházi Móricz Zsigmond Megyei és Városi Könyvtár (Nyíregyháza)

együttműködése keretében bonyolították le. A több hétvégéből álló továbbképzés záró tanfolyamát **Zubánics László**, a KMMI elnöke értékelte, és megköszönte **Kőszegi Ágnes** pszichológus (Budapest), **Törökné Jordán Katalin** könyvtáros (Budapest) és más előadók munkáját. A tanfolyam résztvevői megkapták az EuroTéka Szabadegyetem oklevelét. További témakörökben még az idén, ősszel lesznek továbbképzési tanfolyamok.

2010. április 17. Sajóvámoson, a helyi Kossuth Közösségi Házban sor került a Kárpátaljai fotóművészek karavánjának bemutakozó tárlatára a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Pedagógiai és Közművelődési Intézet és a sajóvámosi Kossuth Közösségi Ház szervezésében. A MÉKK fotótagozatának tagjai közül **Fuchs Andrea**, **Lőrincz István**, **Picur Zoltán** állította ki munkáit. A közel 50 fotóból álló kiállítást **Dupka György**, a MÉKK elnöke nyitotta meg. A szervezők április 17-re két programot is időzítettek: ezen a napon – a helyi népdalkör tizedik születésnapján – került megrendezésre az I. Nemzetközi Sajóvámosi Dalostalálkozó, melyen a környező települések népdalkörei mellett a felvidéki Vámosladány népdalénekesei is színpadra léptek. A jó hangulatú rendezvény résztvevőit a település polgármesterasszonya, **Komjáthy Lajosné**, illetve **Orosz Zsoltné**, a Sajóvámosi Népdalkör vezetője, valamint **Molnárné Cseh Mária** közjegyző üdvözölte. A házigazdák köszönetet mondtak **Bányicki Máriának**, a BAZ Megyei Pedagógiai és Közművelődési Intézmény munkatársának, aki lelkes támogatója az irodalmi, képzőművészeti karaván útjának megszervezésében is kulcsszerepet vállalt. A találkozó végén kötetlen beszélgetésre, közös éneklésre, majd városnézésre került sor.

2010. Április 17. A Gulágkutatók Nemzetközi Társasága ezúttal Felsőzsolcán szervezte meg a Gulág-kutatók fórumát, melynek napirendjén szerepelt a *Magyar katonák szovjet hadifogoly-táborban Felsőzsolcán*. Kegyeleti emlékülés után emléktáblaavatásra is sor került. Az emlékülés munkájában részt vett és előadást tartott **Dupka György** Gulág-kutató, aki az egykori gyűjtőláger temetőjének területén felépített Szolyvai Emlékpark történetét ismertette.

2010. április 18. Két éves előkészületek és tervezgetések követően Hét Határ Határon Átnyúló Önkormányzati Szövetség a Pro Patria Magyarorsáért Civilszervezettel közösen megalapította a Tiszabökényi Turul-parkot az ukrán-magyar határátkelőhely közelében, melynek avató ünnepségére ezen a napon került sor. Az ünnepség részeként diákok készültek műsorral, köztük Sztojka Vanessza előadásában felcsendült a 'Honfoglalás' című film betétdala. A program a tiszabökényi kultúrház növendékeinek műsorával folytatódott, akik színpadi jelenettel felidéztek II. Rákóczi Ferenc 1703-as hazatérését Lengyelországból. **Kokas Károlynak** és zenekarának produkciója csatlakozott az ünnepség gondolatvilágához; és ők húzták a talpalávalót **Jakab István** és **Kokas Krisztina** lendületes szatmári tánca közben is.

Az ünnepi szónoklatok sorát **Bodnár József**, a Pro Patria Magyarorsáért Civilszervezet elnöke nyitotta meg. Üdvözölve a vendégeket **Illyés István** polgármesternek, aki kiemelte: „Sok szép pillanatnak lesz ez a park még tanúja, mely a tiszaháti lakosságról ad hírt az információs táblák segítségével és betekintést enged a múltjába, illetve a jelenébe. A Turul-emlékmű mellett immár parkkal is büszkélkedhet a tiszabökényi lakosság, amelyet gondjaira bízunk.”

Dr. Becsey Zsolt, a Hét Határ Határon Átnyúló Önkormányzatok Szövetségének elnöke avatóbeszédében felhívta a jelenlévők figyelmét arra, hogy „Tudatosuljon, mi magyarok európai nemzet vagyunk, és a Turul-madár jelképezi minden más nemzetnek is a szabadságát ezen a tájon.”

2010. április 18. Ugyanezen a napon került átadásra Tiszabökény és Péterfalva címeres, kétnyelvű település köszöntő táblája, amely a Szülőföld Alap által támogatott KHÖT-projekt keretében készült **Molnár Zsolt** címerfestő és **Fuchs Miklós** lakatos közös kivitelezésben.

2010. április 18. A péterfalvi György-kastélyban befejeződtek a kül- és beltéri felújítási munkálatok. Ennek tiszteletére emlékezetes avatőünnepségre került sor, melynek keretében a látogatók megtekinthették **Matl Péter** szobrász alkotásait is. A rendkívüli tárlatot ugcsoai-tiszaháti festőművészek és kézművesek munkái gazdagították, **Illyés István** péterfalvai polgármester köszönetet mondott a Magyar Köztársaságnak az anyagi és erkölcsi hozzájárulásért, hogy lehetővé tették a renoválási munkálatokat és külön megköszönte **Biró Andornak**, a Határőr Kolhoz Agrárcég nyugalmazott elnökének, amiért a viharos szocialista időszak alatt létrehozta Péterfalvai Képtárat. **Szabó Vilmos**, a Magyar Köztársaság Külügyminisztériumának politikai államtitkára hétvégi kárpátaljai tartózkodásának megkoronázásaként értékelte a rendezvényt. **Gajdos István**, az UMDSZ elnöke a művelődésről szóló: „*A kultúra az, ami segít bennünket abban, hogy megérthessük, és ami még fontosabb, megtarthassuk magyarságunkat. Az UMDSZ támogatta, támogatja és támogatni fogja ezt a nemzeti jelentőségű intézményt. Külön öröm számomra, hogy Matl Péter személyében olyan művész kiállításával nyílhatsz meg a felújítás után, aki a kárpátaljai szobrásziskola egyik meghatározó alakja.*” Üdvözlétét fejezte ki **Barta József**, a Nagyszőlősi Járási Tanács elnökhelyettese, **Hleba Jurij**, a Kárpátaljai Megyei Művelődési Főosztály vezetője, **Juhász Vaszil**, a Nagyszőlősi Járási Kulturális és Turisztikai Osztály vezetője. Az utóbbi felszólaló oklevéllel tüntette ki **Borbély Idát**, a Péterfalvai Képtár igazgatóját a művelődés terén teljesített lankadatlan és fontos munkája elismeréseként. **Zubánics László**, az UMDSZ Nemzeti Tanácsának elnöke utalt a tényre, hogy bár már harmadszor kerül sor ünnepélyes avatásra a Képtárban, de a három szakasznak jelentősége van. Szakaszokban sikerült a felújítási munkálatokat elvégezni a nemzeti jelentőségű intézmények program keretében: a Magyar Köztársaság 9 millió forintot fektetett bele a felújítási folyamatba. A felújítási-projekt fő koordinátora köszönetet mondott azoknak az embereknek, akik munkájukkal hozzájárultak a megújuláshoz, hogy mai formájában ez „a nemzeti intézmény európai színvonalú lehessen.” A rendezvényt megtisztelte többek között **Bacsikai József**, a Magyar Köztársaság Beregszászi Főkonzulátusának főkonzulja és **Dr. Becsey Zsolt**, a Hét Határ Határon Átnyúló Önkormányzatok Szövetségének elnöke is.

2010. április 19-22. A pécsi Német Kör szervezésében az Aktív Európai Emlékezet EU-s pályázaton elnyert támogatásnak köszönhetően 8 tagú küldöttség (tagjai magyar és német civilszervezetek képviselői) kereste fel a franciaországi Strasbourgban székelő EU Parlament Kisebbségi Munkacsoportját (az Európai Parlamentben működő Nemzeti Kisebbségügyi Intergroup frakcióközi csoport a Történelmi Nemzeti Kisebbségekért, az Alkotmányos Régiókért és a Regionális nyelvekért) és folytatott tárgyalásokat a testület vezetőivel és tagjaival. A küldöttség tagjai: **Margita Brutovská, PhD** (Szlovákia), **KarpatVerein in der Slovaei**, Smolnik polgármestere, **Dr. Csermák Zoltán** (Magyarország), a Magyar Televízió Zrt. Közéleti Főszerkesztőség Kisebbségi Sajtó szerkesztőségének kiemelt szerkesztője, **Dupka György** (Ukrajna), a Magyar Értelmisségek Kárpátaljai Közösségének elnök, a Szolyvai Emlékpark Bizottság titkára, GULAG-kutató, **Gönczö Mandler László** (Szerbia), a Deutscher Voléksverband alelnöke, **Dr. Havasi János** (Magyarország), a Magyar Televízió Zrt. Határon Túli Műsorok Szerkesztőségének főszerkesztője, a Háborús Keresőszolgálat elnöke, **Káplár Péter** (Magyarország), a Magyarországi Németek Pécs-Baranyai Nemzetiségi Körének képviselője, angol-német tolmács, **Kovácsné Marton Erzsébet** (Ukrajna), a KárpátInfo című megyei lap újságírója, a

Közoktatás című pedagóguslap főszerkesztője, **Matkovits-Kretz Eleonóra** (Magyarország), a Magyarországi Németek Pécs-Baranyai Nemzetiségi Körének elnöke. A küldöttség tagjai a német és magyar kisebbségeket érintő konkrét kérdésköröket vitattak meg **Gál Kinga** európai parlamenti képviselővel, az Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottság alelnökével, az Intergroup elnökével, **dr. Tabajdi Csaba Sándorral**, az MSZP EP Delegáció vezetőjével, a Nemzeti Kisebbségügyi Intergroup alelnökével, a szlovákiai **Bauer Edit** európai parlamenti képviselővel, a romániai **Sógor Csaba** európai parlamenti képviselővel, valamint a németországi **Bernd Posselt** európai parlamenti képviselővel, valamennyien a munkacsoport lelkes és aktív tagjai. A küldöttséget fogadta **Hölvényi György**, az Európai Parlament égiszében létrehozott Robert Schuman Alapítvány főtákará is. A felek megállapodtak abban, hogy német és angol nyelven jelentést készítenek a második világháború kapcsán kollektív büntetésben részesített magyar, német és más kisebbségi csoportokról, a védelmüket szolgáló és hátrányos megkülönböztetés-ellenes politikákról az EU- bővítést követően a Kárpát-medencét érintő országokban. A jövő év elején a magyarok és németek deportálásának 1944-1945-1946 közötti szomorú évfordulók kapcsán az Európai Parlament Kisebbségi Munkacsoportjában kiállítással, könyv- és filmbemutatóval egybekötött közös tájékoztatóra és a jelentések meghallgatására is sor kerül, mivel az egykori sztálini megtorlás következményei máig hatnak.

2010. április 19-22. Az EMKE meghívására kárpátaljai irodalmi karaván kereste fel az erdélyi városokat. Az Együtt című folyóirat bemutató körútján részt vett és előadást tartott **Vári Fábián László** József Attila díjas költő, az Együtt szerkesztőbizottságának elnöke és **Bakos Kiss Károly** költő, a kiadvány kritikai rovatának gondozója. Fogadták őket Zilahon, Marosvásárhelyen és Kolozsváron.

2010. április 22-26. Kolozsvár és környéki filmes, fotós napokon a KMMI fotótagozata is képviselve volt. **Zubánics Lászlónak** a kárpátaljai épített örökséget megőrkítő felvételeiből nyílt kiállítás a marosvásárhelyi unitárius közösségi házban, amelyet **Vári Fábián László** nyitott meg.

2010. április 23. Tiszabökény és Péterfalva után Benében is átadásra került két darab címeres, kétnyelvű település köszöntő tábla, amely a Szülőföld Alap által támogatott KHÖT-projekt keretében készült **Molnár Zsolt** címerfestő és **Fuchs Miklós** lakatos közös kivitelezésben.

2010. április 24. Szolyván **dr. Tóth Mihály** elnökletével ülésezett a Szolyvai Emlékparkbizottság. Az idej tennivalókat felmérő terepszemlében részt vett **Gajdos István**, az UMDSZ elnöke, Beregszász polgármestere, **Reöthy János**, Szolyva polgármestere, **Zubánics László**, az UMDSZ ONT elnöke, **Horváth Sándor**, a Kárpáti Igaz Szó főszerkesztő-helyettese, **Vass István**, a Szolyvai Kulturális Szövetség elnöke, **Dupka György**, a Szolyvai Emlékparkbizottság titkára, **Fuchs Andrea** irodavezető, **Nagy István**, a park gondnoka. A testület rangsorolta és elfogadta az emlékpark további szépítésével, állagának megőrzésével, objektumainak felújításával kapcsolatos feladatokat, amelyet a Szülőföld Alaphoz benyújtott pályázati támogatásból tud csak megvalósítani. Döntött arról is, hogy 2010. november 20-án rendezze meg a hagyományos koszorúzási ünnepséget. A testület felavatta az ukrán, magyar és német nyelvű információs táblát, amely a Corcvinus Zrt támogatásának köszönhetően a Kárpátaljai Vállalkozásfejlesztési Központ (KVK) készítette el. Elhangzott az is, hogy május végéig a Szolyva környéki főutakon és bekötőutakon felszerelésre kerülnek a turistákat tájékoztató ukrán, magyar és angol nyelvű útjelző táblák is.

2010. Április folyamán: A kárpátaljai Beregvidéki Múzeum új tárlattal bővült, melyek kora a tripoli kultúrától is korábbra nyúlik vissza. Ezek a kincsek 8-6 ezer évesek. Több tízezer kerámiatöredék, kőeszközök, több száz edény és több dísz tárgy van a kollekción, melyet a nemrég elhunyt *Mihajlo Potusnyák*, ismert kárpátaljai régésznek sikerült összegyűjtenie, aki ezeket a kincseket a múzeumra hagyta. Ezeket a vidékünkön talált kincseket rendszerezik, nyilvántartásba veszik és elemzik. A gyűjteményt Ungváron is bemutatják. A gyűjteményben egyedi női agyagszobrok, úgynevezett neolitikus Vénuszok is vannak.

Összeállította: Dupka György és Zubánics László

Folyamatos rendezvények, tennivalók:

Folyamatos tennivalók. Közgyűjteményi állománygyarapítás, ukrainai magyar nyomtatott hungarikumok, hanganyagok gyűjtése, feldolgozása. Közművelődési rendezvények szervezése, koordinálása, szakmai tanácsadás, adatbázis gondozás. Kisebbségkutató programok koordinálása KMMI-füzetek kiadása. Képzőművészeti kiállítás. Fotókiállítás Könyv- és sajtókiállítás. Együtt c. irodalmi, művészeti és kulturális folyóirat kiadása. Kárpátaljai Magyar Krónika, Tiszaháti Hírmondó kiadása. Honlap (www.kmmi.org.ua) gondozás, frissítés, adatfeltöltés.

Ön a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet és a Magyar Értelmiségiek Kárpátaljai Közössége hírlevelét olvassa.

*A hírlevél irodalmi, művészeti híreket, információkat tartalmaz.
A levelezési lista nyilvános, ahhoz bárki csatlakozhat, s bármely tag felvetetheti mások címét.*